



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bruggen, monumenten en betekenisdragers die kwaliteit verdienen

Jan van 't Hof, RCE,
Hoofd Monumenten en Collecties

Bruggendag 14 maart 2019,
Utrecht



Inleiding

- Introductie Jan van 't Hof
- Functie en betekenisgeving, voorbeelden van bruggen elders
- Monumentale waardes bij Nederlandse bruggen van groot naar klein én de rol van de RCE bij bescherming
- Omgang met bruggen door de RCE, advisering
- Het belang van kwaliteit, beleid *Erfgoed telt* en de *Verklaring van Davos*
- Afsluiting



Functie en betekenisgeving

Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Rome,
Ponte Sant'Angelo

136/1669





Functie en betekenisgeving

Rome,
Ponte Sant'Angelo

136/1669



Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Rome,
Ponte Principe
Amedeo di Savoia

Rodolfo Stoelcker,
1939-1942





Functie en betekenisgeving

Rome,
Ponte Duca d'Aosta,

Vincenzo Fasolo,
1939-1942





Functie en betekenisgeving

Rome,
Ponte Rotto

168 vC





Functie en betekenisgeving

Sint-Petersburg,
Paleisbrug

Andrey Pshenitsky,
1916



Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Sint-Petersburg,
Paleisbrug



Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Sint-Petersburg,
Paleisbrug



Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Genua,
v/h
Ponte Morandi

Riccardo Morandi,
1967



© brandweer Genua

Bruggendag 2019



Functie en betekenisgeving

Amsterdam,
brug als fietsenrek



Bruggendag 2019



Monumentale waarden bij Nederlandse bruggen

- De bruggen op de volgende dia's zijn vrijwel alle rijksmonument
- Erfgoedwet (2016)
- Bescherming vanwege:
 - schoonheid,
 - cultuurhistorie,
 - wetenschappelijk belang
- Voorbeelden van gebruik, types, materialen, samenhang; vaak scoren bruggen op meer dan één criterium
- Procedureel: de minister van OCW wijst rijksmonumenten aan, de RCE houdt hiervan een register bij gekoppeld aan het kadaster



Monumentale waarde: symboliek

Amsterdam, Blauwbrug

Rostrazuil met keizerskroon

1883



Bruggendag 2019



Monumentale waarde: symboliek

Amsterdam, Blauwbrug

Pijler met rostra, ramboeg en palen





Monumentale waarde: functie

Leiden,
Koornbrug

Arent van 's Gravesande
1642



Bruggendag 2019



Monumentale waarde: mechaniek

Amsterdam,
Brouwersgracht



Bruggendag 2019



Monumentale waarde: makelij

Amsterdam,
Brouwersgracht



Bruggendag 2019



Monumentale waarde: materiaal

Soestdijk



© GJ Lujendijk

Bruggendag 2019



Monumentale waarde: bakenfunctie

Rotterdam,
'De Hef'

1927



Bruggendag 2019



Monumentale waarde: samenhang

Beverweert



© GJ Luijendijk

Bruggendag 2019



Monumentale waarde: type

Brielle,
Kippenbrug,
rolbrug

1909



© GJ Lujendijk

Bruggendag 2019



Monumentale waarde: samenhang

Almere,
zorgcomplex
De Overloop

Herman Hertzberger

1984



Bruggendag 2019



Nog geen monumentale waarde: er moet snel iets

Leiden,
modulaire brug,
tijdelijke oplossing



Bruggendag 2019



Omgang met bruggen door RCE: Advisering

- RCE adviseert over wijzigingen aan rijksmonumenten
- Taak ingevolge de Erfgoedwet
- Adviezen zijn gericht aan gemeentes, die de vergunningen verlenen
- Uitgangspunt: monumenten veranderen
- Bruggen hebben hun eigen dilemma's



Omgang met bruggen door RCE: Advisering

- Generieke adviezen bijvoorbeeld via brochures
- Maar juist ook specifieke adviezen per casus
- Inhoudelijk gevormde adviseurs
- Casuïstiek: enerzijds inhoud, anderzijds proces; overzicht, redelijkheid, bemiddeling
- Vastleggen casuïstiek



Casus advisering 'voor en na'



Moerputtenbrug

© bossche-encyclopdie

© indebuurt



Het belang van kwaliteit: Erfgoed telt

- Huidig beleid: Erfgoed telt (juni 2018)
- Vergunningssysteem als basis voor kwaliteit
- Extra restauratiegeld € 95 mln
- Ontwikkelen normen en richtlijnen
- Erfgoeddeals € 40 mln (februari 2019)
- MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte, Transport
- 'tafels' per landsdeel, afstemming tussen overheden over ambities en projecten





Het belang van kwaliteit: Davos

- Verklaring van Davos (januari 2018):
- Ondertekend door Europese ministers van cultuur
- *Baukultur*: elke activiteit, inclusief processen, die de omgeving verandert
- het recht op beleven van de culturele omgeving
- cultuur bepaalt namelijk onze identiteit en is onze erfenis
- ingrepen moeten doordacht en bewust worden ontworpen
- winst voor economie, duurzaamheid en welbevinden





Het belang van kwaliteit: Davos

- 'Cultureel erfgoed is een essentieel onderdeel van een kwalitatief hoogstaande *Baukultur*. De manier waarop we ons cultureel erfgoed nu gebruiken, onderhouden en beschermen is van essentieel belang voor de toekomstige ontwikkeling van een kwalitatief hoogstaande gebouwde omgeving.'
- Inzet op bewustwording, onder andere via onderwijs en projecten; deze worden in Nederland ontwikkeld via Architectuur Lokaal en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit



Afsluiting

Samenvattend:

Bruggen, groot of klein, oud of nieuw, zijn belangrijk erfgoed

Eigenaren, overheden, architecten, aannemers enz. zijn alle aanzet

Kwaliteit graag voorop, daar zijn veel middelen voor

U krijgt er veiligheid én een inspirerende leefomgeving voor terug



Aftiteling

Dank aan: Hans-Lars Boetes, Gert Jan Lujendijk, Maurits van Putten, Gerard Troost

Foto's © Jan van 't Hof tenzij anders vermeld



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Dank voor uw aandacht